

Горгани
природний заповідник

**Природно-
заповідний
фонд України**

Вісник заповідника

Вересень 2024

Зміст

Науково-дослідна робота	2 ст.
Еколого-освітня робота	6 ст.
Діяльність служби державної охорони ПЗФ	10 ст.
Новини	14 ст.

Науково-дослідна робота

Працівниками науково-дослідного відділу проведено:

- інвентаризацію сосни кедрової європейської;
- опрацювання метеорологічних показників за серпень 2024 року;
- роботу над формуванням нового Проєкту організації території природного заповідника «Горгани»;
- ідентифікацію зібраних зразків дереворуйнівних базидієвих грибів до рівня виду та каталогізацію раніше зібраних зразків.

Завершено літній моніторинг диких ссавців за допомогою фотопасток. Скоро будуть нові фото представників фауни заповідника.

Літній моніторинг диких ссавців

Вітаємо нашого старшого наукового співробітника з успішним захистом дисертації!

У вівторок 17 жовтня спеціалізована вчена рада Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України прийняла рішення про присудження Богославцю Остапу Миколайовичу наукового ступеня доктора філософії на підставі прилюдного захисту дисертації «Ксилотрофні базидієві гриби гірської частини басейну річки Бистриці Надвірнянської». Дисертація присвячена дослідженню різноманіття дереворуйнівних базидієвих грибів регіону розташування природного заповідника "Горгани".

Одним із ключових результатів роботи є детальне дослідження грибів, приурочених до деревини, у заповіднику, виявлення на його території ряду видів, що вперше виявлені в Україні, є особливо рідкісними та занесені до Червоної книги України. На сьогодні список грибів заповідника, що перебувають під охороною, налічує 12 видів. Окрему увагу дослідник присвятив кедровососновим лісам - реліктовим екосистемам, що є основною цінністю заповідника.

Встановлено, що природний заповідник «Горгани» є одним з найвизначніших осередків грибного біорізноманіття України, де зареєстровані деякі з найрідкісніших дереворуйнівних грибів Європи. Існуючий природоохоронний режим території, що суворо забороняє будь-яку лісгосподарську та рекреаційну діяльність, є запорукою збереження цього різноманіття.

Колектив природного заповідника "Горгани" щиро вітає колегу із захистом!

Ксилотрофні базидієві гриби гірської частини басейну річки Бистриці Надвірнянської

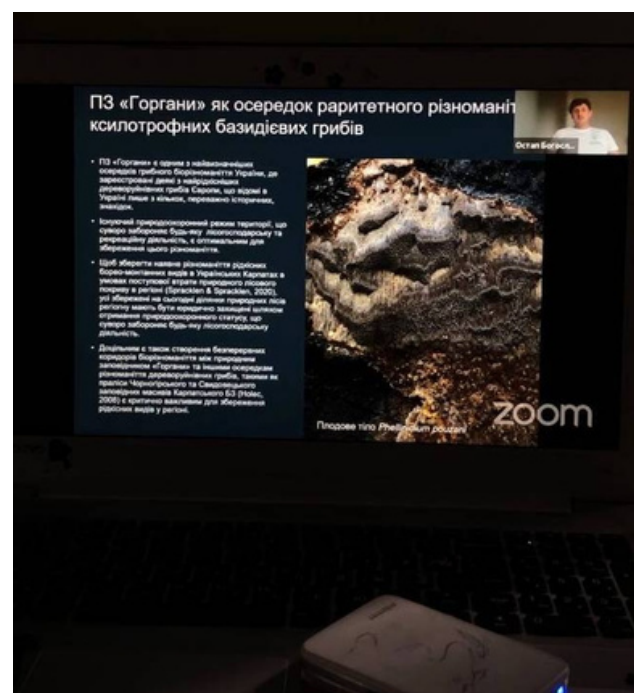
Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії

Wood-decaying basidial fungi of the mountainous part of the Bystrița river basin, Nadvirnianska river basin.

Thesis for a PhD

Аспірант
Богославцев Остап Миколайович

Науковий керівник докт. біол. наук
Придюк Микола Павлович

Сосна кедрова європейська - символ природного заповідника "Горгани" та реліктовий вид Українських Карпат.

Для перевірки кількісного складу лісів з участю сосни кедрової європейської проводиться інвентаризація даного виду в одному з урочищ Черниківського ПНДВ.

Еколого-освітня робота

Працівниками сектору еколого-освітньої роботи проведено:

- зустріч із представниками Бюро УГКЦ з питань екології;
- екологічний урок “Озоновий шар - захист планети” для здобувачів освіти 4-го класу Надвірнянського ліцею № 2;
- зустріч “Віртуальна екскурсія природним заповідником “Горгани” для вихованців Івано-Франківського навчально-реабілітаційного центру в рамках реалізації Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні до 2030 року;
- квест “Дізнайся про заповідник” для здобувачів освіти 6-го класу Надвірнянського ліцею № 3;
- зустрічі з відвідувачами фотовиставки “Праліси Горган - об'єкт Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО” у Музеї історії Надвірнянщини.

Забезпечено, спільно з працівниками науково-дослідного відділу, відвідування науково-пізнавальної стежки “Греготи Горган” педагогами м. Івано-Франківськ.

Взято участь у вебінарі “Екологічні дати вересня” від Інституту післядипломної освіти ім. Б. Грінченка.

Діяльність служби державної охорони ПЗФ

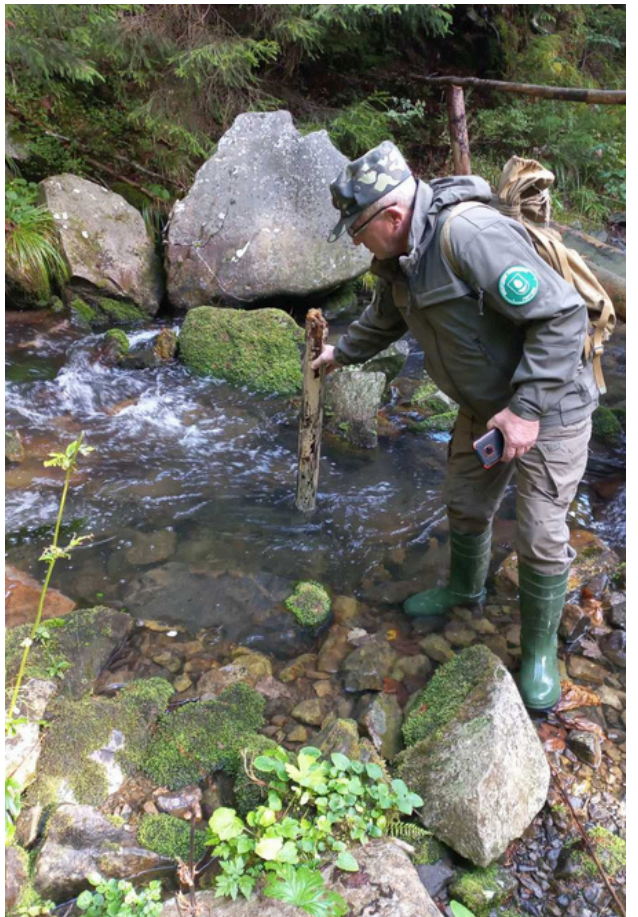
Працівниками Горганського і Черниківського ПНДВ протягом місяця проведено:

- 9 рейдів-перевірок по території природного заповідника "Горгани";
- 2 бесіди з місцевим населенням;
- спостереження по програмі SMART, збір даних про рослинний і тваринний світ;
- планову осінню ревізію обходів заповідника.

Працівниками відділу ДО ПЗФ проведено:

- патрулювання території заповідника з метою контролю за порушенням законодавства;
- спостереження за флорою і фауною.

Заповідність – запорука збереження лісу!

Природний заповідник «Горгани» є природним еталоном недоторканої діяльності людини частини Українських Карпат і містить Єдиний масив пралісу та старовікового лісу.

Праліси – це великі лісові екосистеми, які формуються і розвиваються природним шляхом під впливом тільки природних стихій та явищ і пройшли повний цикл розвитку без будь-якого втручання людини.

Праліси заповідника представлені частиною непорушених діяльності людини букових, буково-ялицевих, буково-ялицево-смерекових, кедрово-смерекових і смереково-кедрових гірських пралісів, які закономірно вертикально змінюються в межах висот над рівнем моря від 710 до 1535 метрів. У липні 2017 року букові праліси природного заповідника «Горгани» площею 753,8 га були включені до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Тож оберігаймо Всесвітнє визнання нашої недоторканої природи та не порушуймо природоохоронне законодавство України!

Новини

Світлана Гринчук - новий Міністр захисту довкілля та природних ресурсів України.

В адміністративному корпусі природного заповідника "Горгани" відбулася виробнича нарада з представником наукового куратора-Державного природознавчого музею НАН України к.б.н. Богданом Процем. Метою зустрічі було підбиття підсумків по ключових напрямках діяльності та напрацювання шляхів подальшого розвитку установи.

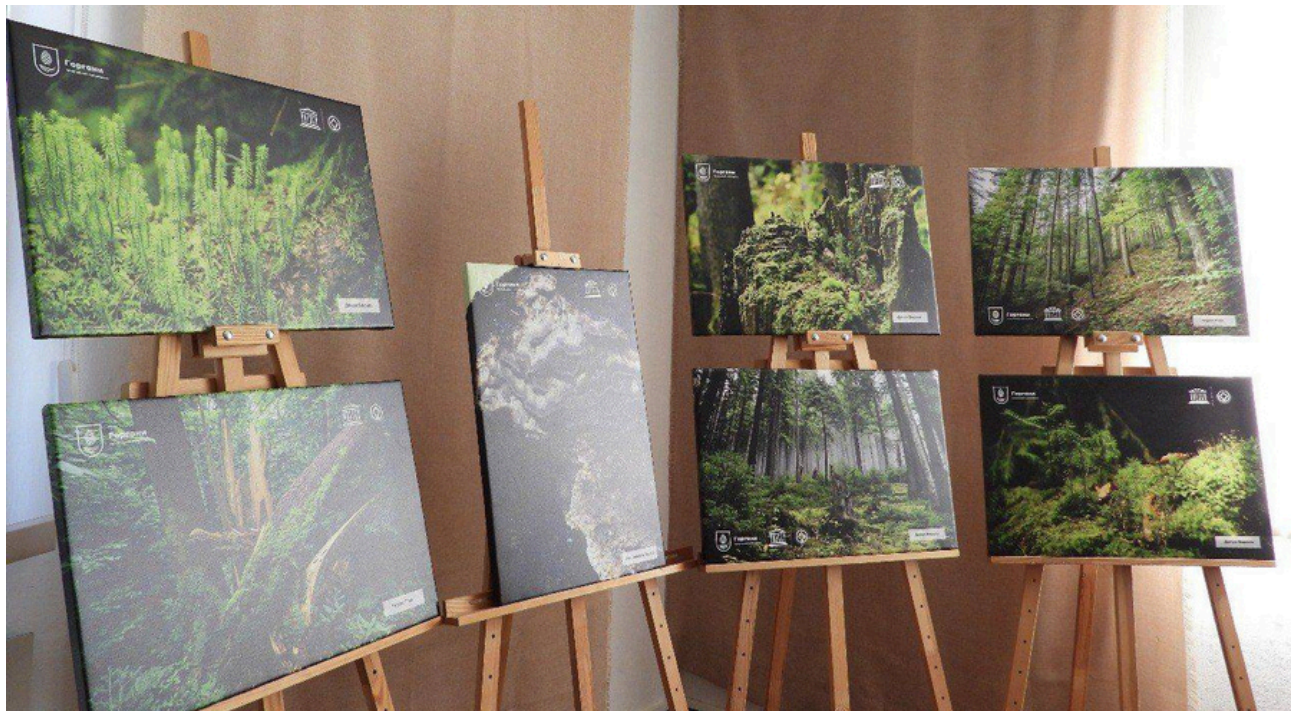

У Музеї історії Надвірнянщини відбулося відкриття фотовиставки "Праліси Горган - об'єкт Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО". Виставка присвячена 70-річчю членства України в ЮНЕСКО та Дню створення природного заповідника "Горгани".

Відвідувачі заходу мали можливість ознайомитися не лише із чудовими фотографіями, а й прослухати презентацію про діяльність природного заповідника "Горгани", його природні цінності та переглянути відео про об'єкт природної спадщини ЮНЕСКО в Україні та світі.

Також виставку відвідали здобувачі освіти та студенти навчальних закладів м. Надвірна.

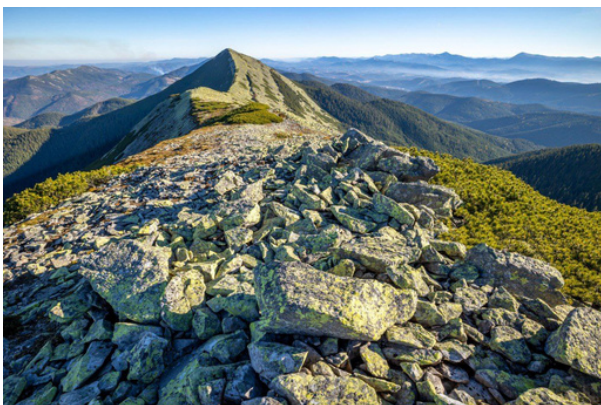

28-річниця від створення природного заповідника "Горгани". Розташований у масиві Довбушанських Горган природний заповідник "Горгани" зберігає найцінніші ділянки Карпат. У заповіднику розташована і одна з частин Світової природної спадщини ЮНЕСКО – букові праліси. Тут вони відзначаються унікальною пристосованістю до екстремальних умов середовища, адже клімат місцевості значно суворіший і вологіший, ніж на південних схилах Карпат.

Величні камені, або як називають місцеві жителі "горгани", "греготи", вкривають всі гірські вершини, а мохи та лишайники вражають своєю різноманітністю. Представники флори та фауни знаходять свій прихисток у лісах заповідника.

У 2021 році на території заповідника було знайдено амілоцистіс лапландський, дереворуйнівний гриб, який, до 2021 року, в Україні не знаходили понад 90 років. Особливу цінність має сосна кедрова європейська, яка є ендеміком Карпат, а також символом природного заповідника "Горгани", адже тут найкраще збереглися ліси з її участю.

З нагоди 28-річниці з Дня створення природного заповідника "Горгани" було проведено інформаційно-пізнавальний захід про природоохоронну установу на який було запрошено представників навчальних закладів, відділів освіти та культури Надвірнянської і Пасічнянської ТГ.

Всі присутні мали змогу ознайомитися із фотовиставкою "Праліси Горган - об'єкт Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО".

Всесвітній день прибирання (World Cleanup Day) відзначається щороку 20 вересня.

Кожного року акція привертає увагу мільйонів людей, які об'єднуються, щоб спасти планету від великої кількості сміття.

Працівники природного заповідника "Горгани" долучилися до акції провівши прибирання. Було зібрано різні види твердих побутових відходів і відсортовано для подальшої переробки

Хай небо буде мирним, а Україна чистою!

У Всесвітній день без автомобіля (World Car free Day) Природний заповідник "Горгани" в особі директора Yaroslav Petrashchuk долучився до обласного благодійного легкоатлетичного велопробігу, по трасі колишньої "Галицької трансверсальної залізничної дороги" 1884-1944 рр., що з'єднувала Поділля і Прикарпаття з Європою залізничним сполученням. Маршрут проходив майже до кордону між Івано-Франківською та Тернопільською областями до р. Дністер (с. Нижнів). Протяжність 34 км.

Горгани
природний заповідник

Текст і фото: працівники природного заповідника "Горгани".

Дизайн та верстка: Ірина Пітух

78405, вул. Добровольців, 7д
м. Надвірна, Івано-Франківська обл.
e-mail: gorgany1996@ukr.net
<https://gorgany-zapovidnyk.in.ua/>